

Студент 4 курсу
факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця

СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК НАПРЯМ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА

Анотація. Висвітлено роль сільського зеленого туризму у вирішенні соціально-економічних проблем села. Визначено, що в Україні існують усі передумови розвитку відпочинку в селі, який можна розглядати як специфічну форму підсобної господарської діяльності у сільському середовищі з використанням природного та культурного потенціалу регіону.

Аннотация. Освещена роль сельского зеленого туризма в решении социально-экономических проблем села. Определено, что в Украине существуют все предпосылки развития отдыха в селе, который можно рассматривать как специфическую форму подсобной хозяйственной деятельности в сельской среде с использованием природного и культурного потенциала региона.

Annotation. The role of the rural green tourism in addressing socio-economic problems of the village is considered. All prerequisites are proved to be available in Ukraine for the development of recreation in the countryside, which can be regarded as a specific form of subsidiary economic activities in the rural environment with the use of natural and cultural potential of the region.

Ключові слова: сільський зелений туризм, сталий розвиток, додатковий дохід.

Українське село в умовах несприятливої кон'юнктури внутрішнього й зовнішнього ринків, стагнації виробництва опинилося не в найкращому становищі. У результаті соціально-економічної кризи поглибилася демографічна криза. Гострою проблемою стала відсутність капіталовкладень на створення нових робочих місць, реструктуризацію господарства. У таких умовах важливо розвивати галузі, які не вимагають великих фінансових вкладень, а можуть задовольнятися поки що використанням існуючих сільських територій, приватного житлового фонду, матеріальних статків. Несільськогосподарські види діяльності, як свідчить практика розвинених країн, можуть відіграти провідну роль у подоланні вказаних негативних тенденцій. До них відноситься туризм, а особливо такий його вид, як сільський зелений туризм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій про розвиток сільського зеленого туризму в Україні та його роль у зайнятості сільського населення відображений у наукових працях Зими О. Г., В. Головацької, Т. Кальної-Дубінок, Т. Мазур, Г. Михайліченко, Н. Осипчука, Н. Цвида, В. Васильєва, а також зарубіжних вчених – К. Дронга, В. Котлінського, С. Медлік, Я. Сікора, Я. Масєвського та ін.

Метою статті є дослідження можливих шляхів розвитку сільського туризму в Україні для того, щоб село зробити привабливим і для життя, і для роботи, забезпечити поступальний і стабільний розвиток сільської місцевості, суттєво підвищити рівень життя сільського населення.

За останні десятиліття кількість туристів у світі неухильно зростала й досягла третини населення земної кулі. За прогнозами фахівців, ХХІ століття буде століттям туризму, і до цього потрібно відповідно готуватися. Сфера сільського зеленого туризму є сьогодні найбільш динамічно зростаючим сектором світового туристичного господарства. Розвиток сільського зеленого туризму в Європі розпочався в середині ХІХ ст. Європейський Союз вбачає в сільському туризмі основний важіль економічного підйому своїх сільських територій. Для України сільський зелений туризм – нове поняття, хоча відпочинок на селі використовувався відомими українськими художниками, письменниками, політиками й артистами з давніх часів.

Основна ідея екологічного туризму – це, насамперед, турбота про навколишнє природне середовище, яке використовують у туристських цілях. Саме використання в туристських цілях багатств природи у поєднанні з вихованням дбайливого ставлення до неї, утвердженням важливості її захисту і є відмінною рисою екологічного туризму. Основна причина звернення до екологічному туризму полягає в нерегульованих відносинах у системі "туризм – екологія". Звідси, очевидно, і походження поняття "м'який туризм", або "зелений туризм". Саме орієнтацією на екологічну складову з метою залучення туристів можна пояснити підвищену увагу в останні роки до відвідування місць

із незабрудненою природою. Численні опитування туристів показують, що серед провідних мотивів туристичних подорожей на перший план все більше висувається прагнення людей до спілкування з природою [1].

Сільський зелений туризм передбачає розвиток туристичних маршрутів у сільських територіях, ознайомлення туристів із сільським побутом, народними традиціями, промислами та ін. Найкращі умови для нього є у регіонах із низьким рівнем урбанізації, агропромисловим типом освоєння, зі своєрідними мальовничими ландшафтами [2].

Основна відмінність сільського зеленого туризму від звичайного полягає в тому, що туристичні послуги надають особи, які мають інший фах (сільськогосподарські робітники, працівники сфери обслуговування, вчителі) та надають ці послуги в сільській місцевості [3].

На сьогодні туризм, зокрема сільський зелений – найбільш стрімко зростаюча галузь у світі [4]. Закони

здійснювати послуги у сфері сільського зеленого туризму [5]. Для екологічного маркування сільських осель введено програму "Зелена садиба" [1].

Сільський зелений туризм є переважно відпочинковим та пізнавальним, його базою є капітальний житловий фонд у сільській місцевості й наявні природні рекреаційні ресурси, пам'ятки історії та культури. Сільський туризм може здійснюватися як фермерами, так і приватними підприємцями, лісниками, які мають житла садибного типу з усіма зручностями.

Окрім безпосередніх господарів, які надають послуги із сільського зеленого (агро-, еко-) туризму, може отримати робочі місця більшість громади окремо взятого села, яка займається килимарством, гончарством, різьбярством, ткацтвом, вишивкою, писанкарством, овочівництвом, ковальством, садівництвом, бджільництвом, тваринництвом, у тому числі конярством. Значну організаційну й методичну допомогу жителям сіл у даному процесі можуть надати сільські, селищні, міські, районні ради, котрі несуть безпосередню відповідальність за сталий розвиток підзвітних їм територій.

Основний акцент у цьому науковому дослідженні слід робити на традиціях і національній кухні. Сільський туризм – це додатковий надходження до сімейного та місцевого бюджетів. Наприклад, підведення води, газу, каналізації, облаштування під'їзду і стоянок, двору і прибудинкових територій відбуваються за рахунок коштів власників агроосель. Іноземним туристам надзвичайно цікаво пекти паску, ковбасу, фарбувати крашанки – саме це може стати у майбутньому перспективним напрямом у розвитку сільського зеленого туризму в Україні.

В Австрії, Англії, Франції, Німеччині та інших країнах відпочинок у селі існує як постійна туристична пропозиція вже декілька десятків років. Це стало природним забезпеченням туристичної пропозиції. У всіх країнах сільський туризм просувають і рекламують однаково – можна брати за взірць будь-який приклад родинної промоції. У кожній країні є перелік критеріїв, якими повинні бути місця для проживання туристів у селі. Все частіше місцева влада бачить вигоди від сільського туризму і допомагає розвитку сільського туризму на своїй території. Саме досвід цих європейських країн має слугувати прикладом для України.

Але, на жаль, майже 60 % мешканців сільської місцевості перебувають за межею бідності. За таких умов селянин змушений шукати інші сфери діяльності, які забезпечували б йому хоча б прожитковий мінімум.

У сучасних умовах розвиток сільського зеленого туризму в Україні є актуальним. Він пов'язаний із багатьма труднощами та перешкодами, насамперед, необхідністю вдосконалення українського законодавства у галузі туризму, надання селянам пільг в оподаткуванні, кредитуванні та страхуванні туристської діяльності. Наявність у регіоні багатих природних та соціально-культурних рекреаційних ресурсів може бути основою для функціонування сільського зеленого туризму при незначних інвестиціях.

Програма розвитку сільського зеленого туризму є одним із найважливіших заходів, пов'язаних із розвитком соціальної сфери села, особливо в період міжсезоння. Саме тому розвиток сільського зеленого туризму може стати для селянського господарства додатковим джерелом фінансових надходжень.

Розвиток сільського зеленого туризму міг би зупинити таку сумну тенденцію в українських селах, підвищити матеріальний добробут та частково вирішити проблеми зайнятості сільського населення. Можливі стратегії розвитку сільського зеленого туризму в Україні наведені на рисунку.

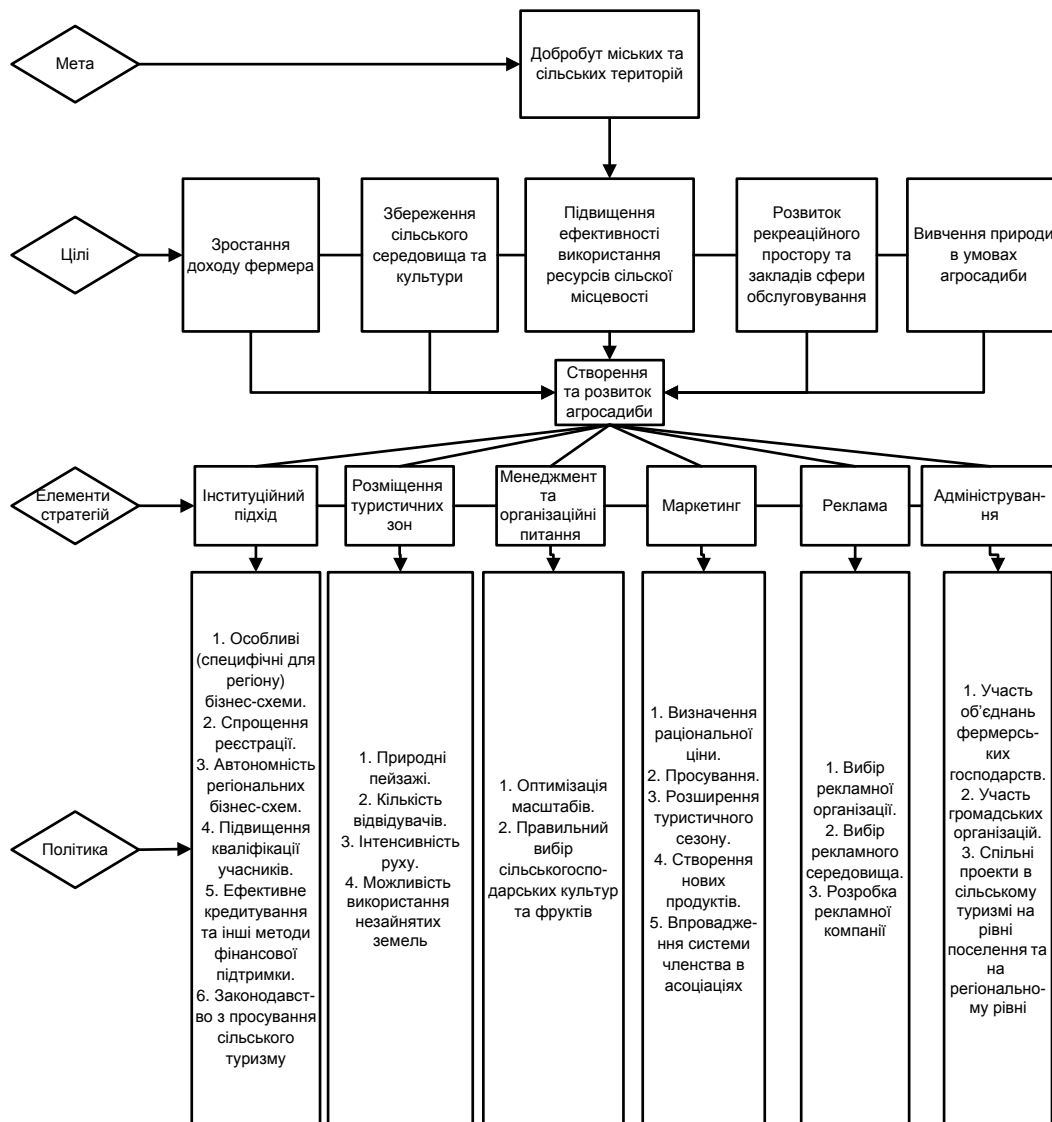

Рис. Стратегія розвитку сільського зеленого туризму

Отже, сільський зелений туризм позитивно впливає на економіку та екологію районів України, розширює сферу зайнятості сільського населення, сприяє відродженню, збереженню та розвитку місцевих народних звичаїв, промислів, пам'яток, історико-культурної спадщини.

Наук. керівн. Кісь О. П.

Література: 1. Зима О. Г. Екологічний туризм як стимул збереження навколишнього середовища / О. Г. Зима, В. О. Підгайна // БІЗНЕС ІНФОРМ. – 2011. – № 6. – С. 76–78. 2. Головацька В. В. Сільський зелений туризм: сутність, функції, основні організації: Про розвиток зеленого туризму в Україні / В. В. Головацька // Економіка АПК. – 2006. – № 10. – С. 148–155. 3. Осипчук Н. Зелений туризм: Дослідження зеленого туризму з позиції Міністерства культури та туризму, послуги які надаються відпочиваючим, кількість працюючих підприємств у сфері зеленого туризму / Н. Осипчук // Соціальна політика. – 2005. – 6 червня (№ 23). – С. 4. 4. Про туризм : Закон України від 15 вересня 1995 року № 324/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31. – Ст. 241. 5. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15 травня 2003 року № 742-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 29. – Ст. 232. 6. Всесвітня туристична організація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.world-tourism.org.